

Tervola ja Tornio 2021,2022

Valkiavaaran tuulivoimapuiston arkeologinen
inventointi 2021 ja päivitysinventointi 2022

päivitys:

H.-P. Schulz 30.10.2021

H.-P. Schulz 7.11.2022

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti lokakuussa 2022 arkeologisen päivitysinventoinnin Valkiavaaran tuulivoimapuiston hankealueella. Alue sijaitsee Tervolan keskustaajamasta 15,5 – 23,5 km pohjoiskoilliseen ja Tornion kaupungin keskustasta noin 45 – 55 km koilliseen. Hankealueen pinta-ala on 4490 ha. Työn tilaajat ovat Energiequelle Oy ja Sitowise Oy. Päivitysinventoinnin maastotyön tekivät FM/MA Hans-Peter Schulz ja FM Stephan Schulz (Gis-sovellukset maastossa) 18.10.2022, yht. 2 henkilötyöpäivää. Päivitysinventoinnin tarve aiheutui hankealueen laajentumisesta lounaaseen ja luoteeseen. Maastotyön 2021 4380 ha laajuisella alueella tekivät FM/MA Hans-Peter Schulz ja FM Stephan Schulz 20.–23.8.2021, yht. 6 henkilötyöpäivää.

Hankealueelta ei tunneta ennestään muinaisjäännöksiä. Hankealueen lähistöltä (< 1 km) tunnetaan ennestään 2 kiinteää muinaisjäännöstä, Korpikangas 2 (1000001071) ja Sorvasjärvi etelä (1000009074); molemmat ovat kivikautisia asuinpaikkoja. Lisäksi vuoden 2021 hankealueen ulkopuolisten voimalapaikkojen läheisyyteen (< 500 m) on muinaisjäännösrekisteriin merkitty 1 kiinteä muinaisjäännös, Sorvasvaara poroerotus (1000001058), kivikautinen asuinpaikka. Viimeksi mainittu kohde jää osittain vuonna 2022 laajennetun hankealueen sisään (raportin kohde 14).

Inventoinnissa hankealueelta löytyi kolme uutta muinaisjäännöskohdetta (1 esihistoriallinen asuinpaikka, 1 muinaismuistiryhmä koostuen tervahaudasta, pirtin jäänteistä ja kalakellarista, ja 1 kivilatomus), 3 muuta kulttuuriperintökohdetta (1 kämppä ja 2 kämpän jäännöstä; kämpän ja yhden kämpän jäännöksistä yhteydestä tavattiin myös kellareiden jäänteitä), sekä 4 muuta havaintoa (2 kämpän paikkaa, 1 sillan jäännös, ja 1 poroaitaus). Lisäksi hankealueen ulkopuolisten voimalapaikkojen lähialueilta havaittiin 2 muuta kulttuuriperintökohdetta (1 kämppä ja 1 kämpän jäännös), sekä 1 muu kohde (kämpän paikka).

Hankkeen toteutuksella ei olisi vaikutusta muinaisjäännöksiin ja muihin kulttuuriperintökohteisiin.

Sisällysluettelo

1. Perustiedot.....	2
2. Lähtökohdat ja menetelmät.....	3
2.1. Esiselvitys.....	5
2.2. Maastoinventointimenetelmät.....	5
3. Maisema, topografia ja geologia.....	5
3.1. Valokuvat ja maastokuvaukset.....	7
4. Alueen maankäytön historiaa.....	17
5. Tulokset.....	17
6. Kohdehakemisto.....	19
7. Kohdekuvaukset.....	20
8. Aineistoluettelo.....	38

1. Perustiedot

Inventointialue: Valkiavaaran tuulivoimapuiston hankealue Tervolan keskustaajamasta 15,5 – 23,5 km pohjoiskoilliseen ja Tornion kaupungin keskustasta noin 45 – 55 km koilliseen, sen pinta-ala on noin 4490 ha.

Tilaajat: Energiequelle Oy ja Sitowise Oy

Hankeomistaja: Energiequelle Oy

Inventoinnin laji: osainventointi

Kenttätöaika: 20.–23.8.2021, 6 henkilötyöpäivää

18.10.2022, 2 henkilötyöpäivää

Karttanumerot: TM35-lehtijako, T4133L, T4133R, T4134R (mk 1:20000)

vanha yleislehtijako, **2631** 07, 08, 10, 11 (mk 1:20000)

Korkeus: n. 62–210 m mpy

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto, Tornionlaakson museo (digitaalinen kopio)

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: -

Aiemmat tutkimukset: M. Lönnberg tarkastus 1972

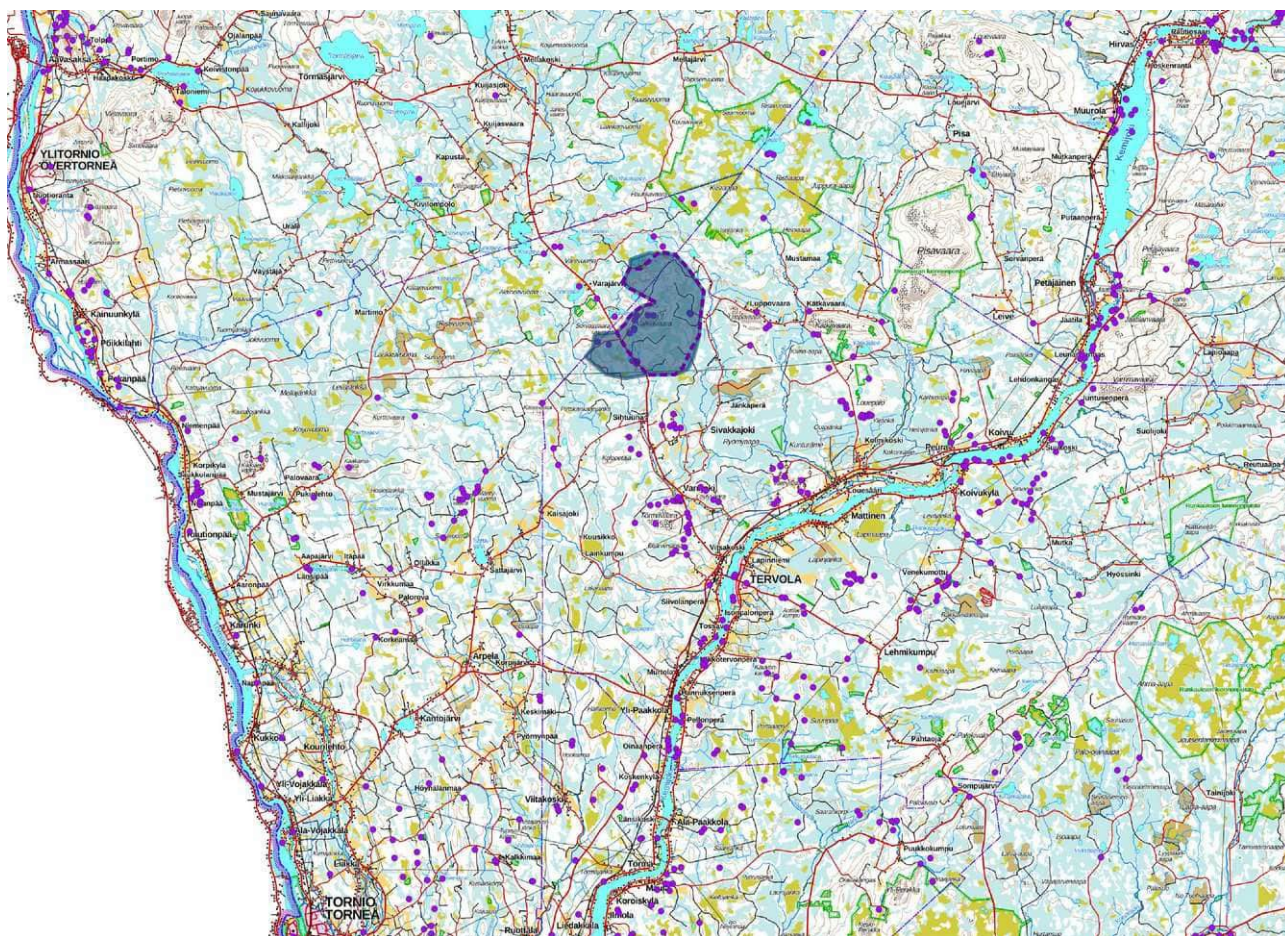
Hannu Kotivuori tarkastus 1985

Hannu Kotivuori tarkastus 1988

Hannu Kotivuori tarkastus 2003

Alakärppä & Ylimaunu tarkastus 1994

Jalo Alakärppä, Eija Ojanlatva ja Timo Ylimaunu inventointi 1995

Kartta 1. Hankealue merkitty vaaleansinisenä. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kohteet violetina pisteenä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:250 000, 11/2022.

Inventoinnin 2021 löydetty kohteet on jo siirretty mjr-rekisteriin.

2. Lähtökohdat ja menetelmät

Tervolan ja pieneltä osin Tornion pohjoisosiin, lähelle Tervolan, Tornion ja Ylitornion rajojen leikkauspistettä sekä Tervolan, Ylitornion ja Rovaniemen rajojen leikkauspistettä on suunnitella tuulivoimapuisto (Valkiavaaran hankealue, pinta-ala n. 4490 ha). Alueelle suunnitellaan enintään 45 tuulivoimalaa.

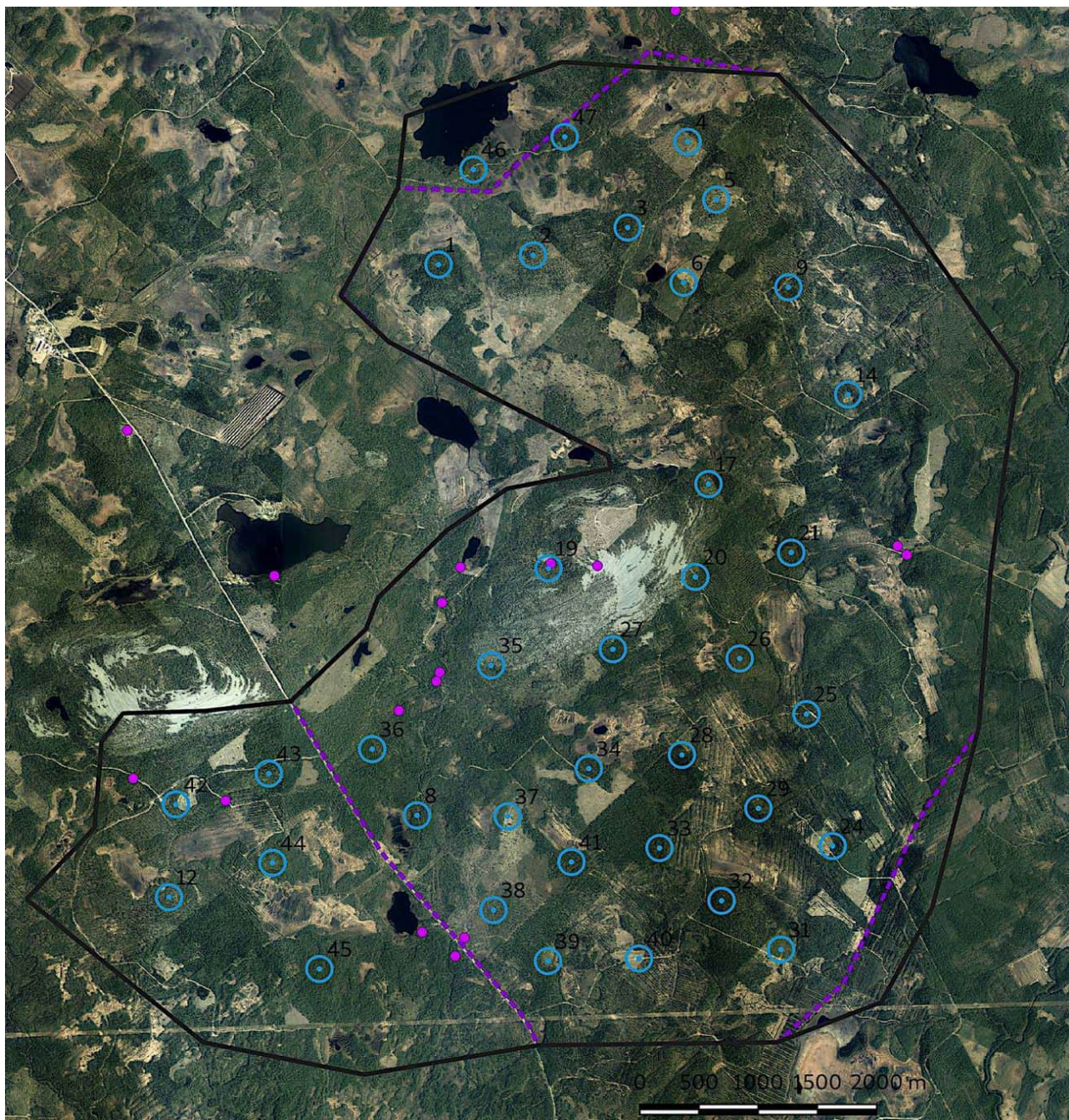

Kartta 2. Hankealue. Raja 2022 mustana viivana, raja 2021 violettina katkoviivana. Vuonna 2021 inventoitiin myös violetin katkoviivan lounaispuoleiset voimalapaikat ympäristöineen Voimalapaikat VE 1 mustana ympyränä ja VE 2 sinisenä ympyränä. Numeroitu ovat tässä vain VE2 voimalat. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kiinteät muinaisjäännökset violettina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 11/2022.

Inventoinnin 2021 löydetty kohteet on jo siirretty mj-rekisteriin

Hankealueelta ei tunnettu ennen inventointia 2021 muinaisjäännöksiä tai kulttuuriperintökohteita. Tornion puolella hankealueen lähistöltä (< 1 km) tunnetaan ennestään 2 kivikautista asuinpaikkaa, Korpikangas 2 (1000001071) ja Sorvasjärvi etelä (1000009074). Lisäksi hankealueen ulkopuolisten voimalapaikkojen läheisyyteen (< 500 m) on muinaisjäännösrekisteriin merkitty 1 kivikautinen asuinpaikka, Sorvasvaara poroerotus (1000001058). Tervolan puolella lähimmät kohteet – kivikautiset asuinpaikat – ovat Luppovaaran ja Petäjämaan rinteillä oli 3 km etäisyydellä.

Kartta 3. Hankealue, ortokuva. Raja 2022 mustana viivana, raja 2021 violettina katkoviivana. Vuonna 2021 inventoitiin myös violetin katkoviivan lounaispuoleiset voimalapaikat ympäristöineen Voimalapaikat VE 1 mustana ympyränä ja VE 2 sinisenä ympyränä. Numeroitu ovat tässä vain VE2 voimat.. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kiinteät muinaisjäännökset violettina pisteenä. Maanmittauslaitoksen ortokuvat 11/2022. >wms-server <http://tiles.kartat.kapsi.fi/ortokuva?>

2.1. Esiselvitys

Arkeologisen potentiaalin arviointi perustuu eri aineistoihin, joiden avulla asemoitiin nykyiselle karttapohjalle tunnetut ja mahdolliset uudet muinaisjäännökset sekä muut ihmisen aikaansaamat pois käytöstä jääneet rakenteet ja niiden sijainnille potentiaalisia maaston kohtia.

Keskeisiä aineistoja ovat GTK:n kallio- ja maaperäkartat, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat, korkeusmalli sekä laserkeilausaineisto ja Museoviraston arkeologisista kohteista ylläpitämä digitaalinen tietokanta. Kirjallisuuden ja vanhimman karttamateriaalin avulla on pyritty selvittämään alueella sijaitsevat poiskäytöstä jääneet yli 100 vuotta vanhat asutus- ja elinkeinohistorialliset kohteet. Vanhin lähialuetta kuvaava tarkempi kartta on pitäjänkartta vuodelta 1843, kartta ulottuu kuitenkin Kemijoelta vain Sivakkajoen saakka eikä aivan Valkiavaaralle. Vanhimmat peruskartat ovat vuodelta 1965, niiden avulla on arvioitu lähihistoriassa tapahtuneita maankäytön vaikutuksia mahdollisiin alueella sijaitseviin arkeologisiin kohteisiin.

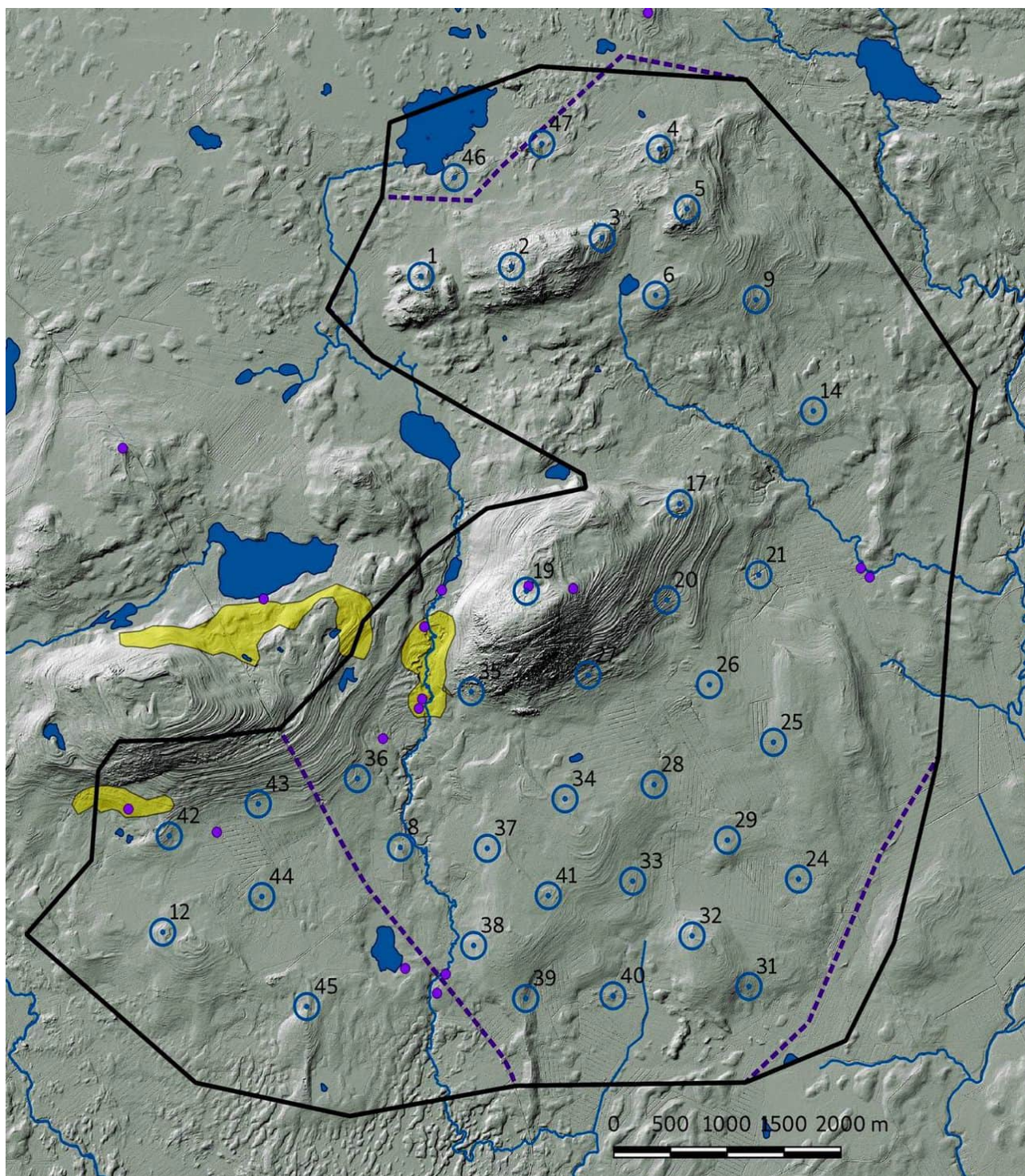
2.2. Maastoinventointimenetelmät

Tuulivoimapuiston hankealueella tarkastettiin voimalapaikat 200-300 m säteillä, lukuun ottamatta alueita, jossa pintakerros oli turvetta. Lisäksi tarkastettiin kaikki kuivat kankaat, vaarojen rinteistä vaikeakulkuiset osuudet, kuten Valkiavaaran kallioalueet jäi kuitenkin tarkastamatta. Koepistoja tehtiin hiekka-alueilla Sihtuunajoen lähellä Tervahaudankankaalla ja sen eteläpuolella, Pikku Ruuhijärven eteläpuolella sekä Sorvasvaaran hiekka-alueella m-j-rajauksen ulkopuolella.

Maaperästä johtuen alue tarkastettiin pääosin pintahavainnoimalla. Märät tasaiset rämeet ja suot jätettiin useimmiten tarkemmin katsomatta niiden vähäisen muinaisjäännöspotentiaalin vuoksi. Arkeologiset kulttuuriperintökohteet dokumentoitiin ja valokuvattiin, ja näistä kirjattiin pintahavainnot.

3. Maisema, topografia ja geologia

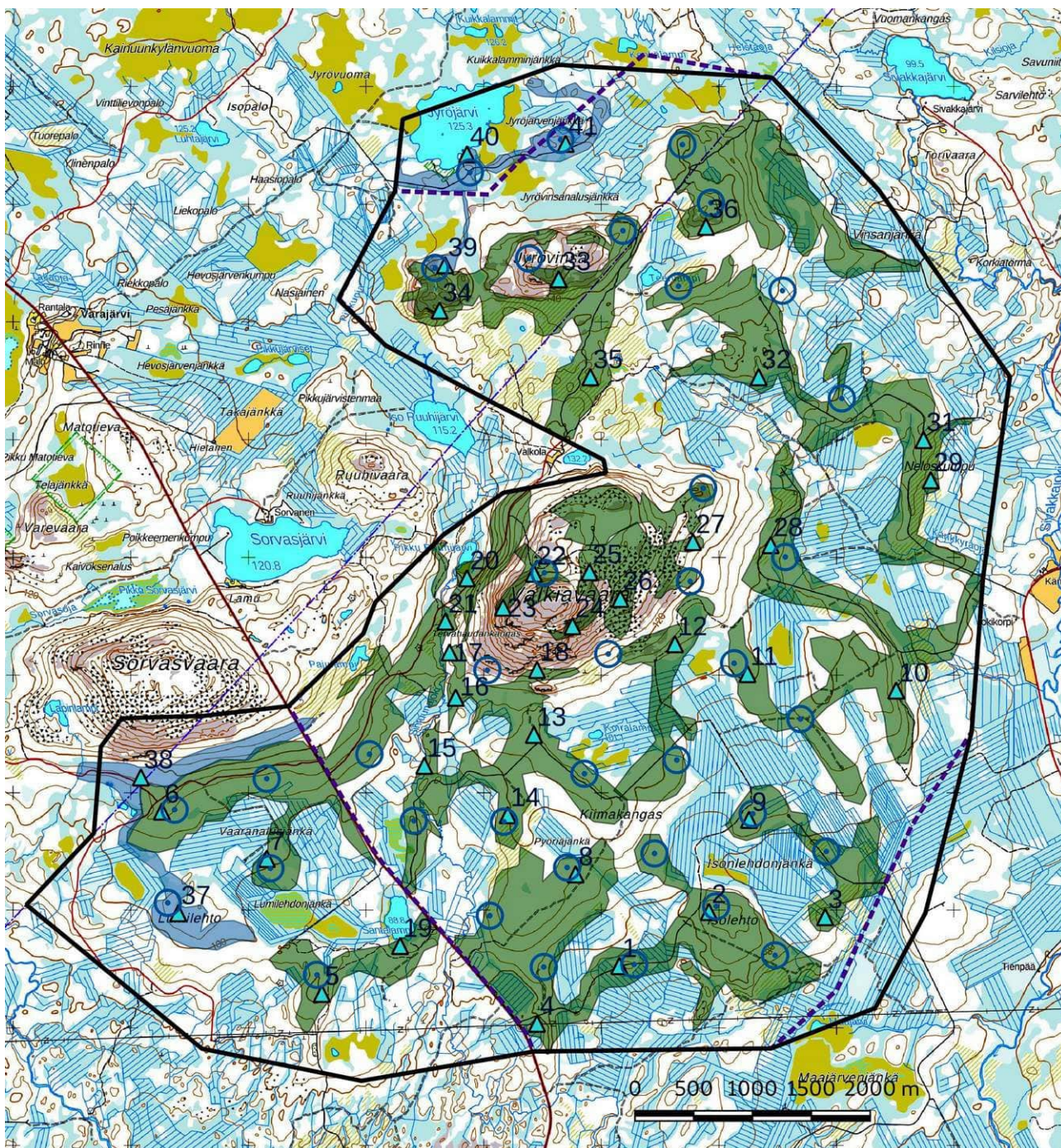
Hankealue sijaitsee Länsi-Lapin vaaravyöhykkeellä Kemijokilaakson luoteispuolella. Seudun korkeimmat vaarat ovat Valkiavaara ja Sorvasvaara, jotka kohoavat 100 – 150 m ympäristöstään. Niiden lakialueilla on laajat kallioalueet, joita on jäätikön murskaamia ja sen takia hyvin vaikeakulkuisia. Vaarojen rinteillä, Valkiavaaralla pääosin sen itärinteellä, ovat laajoja, vaja neliökilometrin kokoisia rakka-alueita. Osa niiden rinteistä on huuhtoutunutta karkeaa kivikkoa. Hankealueen länsireunan tuntumassa kulkee pohjois-eteläsuunnassa Sihtuunajoki, joka halkeaa Valkiavaaran länsipuolella sijaitsevaa hiekkatasannetta. Maaperä on pääosin vaihtelevan paksuinen moreenipatja, alavat alueet ovat soistuneet. Sihtuunajoen varressa on useita eri-ikäistä kalakämpää ja niihin liittyviä kellareita. Kiinteän asutuksen tai viljelyn merkkejä hankealueella ei ole, metsät ovat miltei kokonaan metsätalouskäytössä, lisäksi alue on poronlaidunalueita..

Kartta 4. Lidar-aineistoon perustuva korkokuva 2 m DEM. Raja 2022 mustana viivana, raja 2021 violettina katkoviivana. Vuonna 2021 inventoitiin myös violetin katkoviivan lounaispuoleiset voimalapaikat ympäristöineen Voimalapaikat VE 1 mustana ympyränä ja VE 2. sinisenä ympyränä. Numeroitu ovat tässä vain VE2 voimalat.. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kiinteät muinaisjäännökset violettina pisteinä. Vesistöt VPD 2 Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto, karttapohja 1:20 000, 11/2022.

3.1. Valokuvat ja maastokuvaukset

Kartta 5. Kuvauspaikat 1-36 (2021) sekä 37-41 (2022) turkoosina kolmiona, inventoidut alueet vaaleanvihreinä (2021) ja vaaleansinisenä (2022). Raja 2022 mustana viivana, raja 2021 violetina katkoviivana. Vuonna 2021 inventoitiin myös violetin katkoviivan lounaispuoleiset voimalapaikat ympäristöineen Voimalapaikat VE 1 mustana ympyränä ja VE 2 sinisenä ympyränä. Numeroitu ovat tässä vain VE2 voimat. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kiinteät muinaisjäännökset violetina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 10/2021.

Tässä luvussa voimalanumerot poikkeavat sijoitussuunnitelman/muiden karttakuvien numeroinnista. Vuoden 2021 valokuvien osalta on jätetty kuvatekstiin vuoden 2021 layoutin numerot.

Kuvat 2021:

Kuva 1. Voimalapaikka 40 kuvattu koilliseen.

Kuva 2. Voimalapaikka 32 kuvattu itäkoilliseen

Kuva 3. Voimalapaikka 30 kuvattu luoteeseen.

Kuva 4. Voimalinja hankealueen eteläreunan tuntumassa, kuvattu itään.

Kuva 5. Voimalapaikka 45 kuvattu pohjoiseen.

Kuva 6. Voimalapaikka 42 kuvattu itään.

Kuva 7. Voimalapaikka 44 kuvattu kaakkoon.

Kuva 8. Voimalapaikka 41 kuvattu luoteeseen.

Kuva 9. Voimalapaikka 29 kuvattu pohjoiseen..

Kuva 10. Voimalapaikka 23 kuvattu luoteeseen.

Kuva 11. Voimalapaikka 26 kuvattu luoteeseen.

Kuva 12, Valkiavaaran itäinen alarinne, etelään.

Kuva 13. Voimalapaikka 35 kuvattu pohjoiseen.

Kuva 14. Voimalapaikka 37 kuvattu lounaaseen

Kuva 16. Valkiavaara kuvattu koilliseen, Etelärinteen kallioalue. Dronekuva, korkeus 95 m.

Kuva 17. Valkiavaaran länsirinne kuvattu pohjoiseen. Vasemalla Pikku Peurajärvi. Dronekuva, korkeus 105 m.

Kuva 18. Jäätikön murskaamaa kalliota Valkiavaaran laella ja lounaisrinteellä. Dronekuva, korkeus 105 m

Kuva 15. Sihtuunajoki alueen eteläosassa.

Kuva 19. Santalampi kuvattu luoteeseen.

Kuva 20. Pikku Ruuhijärvi kuvattu hiekkatörmältä pohjoiseen.

Kuva 21. Korkea hiekkatörmä Sihtuunajoen itäpuolella.

Kuva 22. Voimalapaikka 19 kuvattu itään.

Kuva 23. Kallioalue Valkiavaaran länsirinteellä,

Kuva 27. Valkiavaaran itärinteen rakka-alue, kuvattu länteen. Dronekuva, korkeus 100 m.

Kuva 28. Valkiavaara kuvattuna länteen. Dronekuva, korkeus 110 m.

Kuva 24. Valkiavaaran kaakkoinen kalliorinne.

Kuva 25. Valkiavaaran itäinen rakka-alue, itään.

Kuva 26. Muinaisia rantavalleja rakassa, etelään.

Kuva 29. Valkiavvara kuvattu Neloskummulta länteen.

Kuva 30. Voimalapaikka 17 kuvattu pohjoiseen (kuvauspiste puuttuu yleiskartalta)

Kuva 31. Isonkiven laavu.

Kuva 32. Talvitie voimalapaikan 12 eteläpuolella.

Kuva 33. Jyrövinan lakialue lähellä vp 2.

Kuva 34. Voimalapaikka 1 kuvattu pohjoiseen.

Kuva 35. Laaja avohakkuualue Valkianjärven pohjoispuolella.

Kuva 36. Kallioalue voimalapaikan 5 eteläpuolella.

Kuvat 2022:

Kuva 37. Voimalapaikka 12 Lumilehdossa, luoteeseen.

Kuva 38. Sorvasvaaran eteläpuoleinen hiekka-alue.

Kuva 39. Voimalapaikka 1 kuvattu luoteeseen

Kuva 40. Jyröjärvi kaakkoisrannasta pohjoiseen.

Kuva 41. Voimalapaikka 47 pohjoiseen.

4. Alueen maankäytön historiaa

Esihistoriallinen aika

Viime jääkauden mannerjäätikö vetäytyi alueelta noin 9900 – 9700 vuotta sitten. Alussa Itämeren altaassa lainehtinyt Ancylusjärvi peitti alueet, jotka sijaitsivat alle 200 m mpy. Nopean maankohoamisen takia koko hankealue oli noin 8000 vuotta sitten kuivaa maata. Sorvasvaaran asuinpaikka sijaitsee korkeudella 105 – 110 m mpy, mikä vasta muinaista rantavyöhykettä noin 8300 – 8000 BP. Hankealueesta 3 km itään sijaitsevat Luppovaaran ja Petäjämaan kivikautiset asuinpaikat ovat sijaintikorkeuden (55-70 m mpy) perusteella keskineoliittiselta vaiheelta. Hankealueelta löytyi inventoinnissa uusi esihistoriallinen asuinpaikka, kohde 2 Pikku Ruuhijärvi, joka ei toistaiseksi ole tarkempi ajoitettu.

Historiallinen aika

Hankealueelta ja aivan sen lähistöltä ei löytynyt jälkiä vanhemmasta historiallisesta asutuksesta. Kohteet, jotka ovat merkkeinä uuden ajan maankäytöstä, ovat tervahauta, Tervahaudankangas kohde 1, sen lähistöllä olevat <kämpän jäännökset ja mahdollisesti Valkiavaaran kivilatomus kohde 3. Muut kohteet ovat moderneja.

5. Tulokset

Hankealueelta ei tunneta ennestään muinaisjäännöksiä. Hankealueen lähistöltä (< 1 km) tunnetaan ennestään 2 kiinteää muinaisjäännöstä, Korpikangas 2 (1000001071) ja Sorvasjärvi etelä (1000009074); molemmat ovat kivikautisia asuinpaikkoja. Lisäksi vuoden 2021 hankealueen ulkopuolisten lounaisten voimalapaikkojen läheisyyteen (< 500 m) on muinaisjäännösrekisteriin merkitty 1 kiinteä muinaisjäännös, Sorvasvaara poroerotus (1000001058), kivikautinen asuinpaikka. Viimeksi mainittu kohde jää osittain vuonna 2022 laajennetun hankealueen sisään (raportin kohde 14).

Inventoinnissa hankealueelta löytyi kolme uutta muinaisjäännöskohdetta (1 esihistoriallinen asuinpaikka, 1 muinaismuistoryhmä koostuen tervahaudasta, pirtin jäänteistä ja kalakellarista, ja 1 kivilatomus), 3 muuta kulttuuriperintökohdetta (1 kämppä ja 2 kämpän jäännöstä; kämpän ja yhden kämpän jäännöksistä yhteydestä tavattiin myös kellareiden jäänteitä), sekä 4 muuta havaintoa (2 kämpän paikkaa, 1 sillan jäännös, ja 1 poroaitaus). Lisäksi vuoden 2021 hankealueen ulkopuolisten lounaisten voimalapaikkojen lähialueilta havaittiin 2 muuta kulttuuriperintökohdetta (1 kämppä ja 1 kämpän jäännös), sekä 1 muu kohde (kämpän paikka).

Hankkeen toteutuksella ei olisi vaikutusta muinaisjäännöksiin ja muihin kulttuuriperintökohteisiin.

Lestijärvellä, 7.11.2022

Hans - Peter Schulz

Hans-Peter Schulz

Kartta 6. Kohteet, muinaisjäännöskohteet 1-3 ja 14 punaisena pisteenä, alakohteet pieneenä sinisenä pisteenä, kulttuuri-perintökohteet 4-8 ja 15 sinisenä pisteenä ja muut kohteet 9-13 keltaisena pisteenä. Raja 2022 mustana viivana, raja 2021 violettina katkoviivana. Vuonna 2021 inventoitiin myös violetin katkoviivan lounaispuoleiset voimalapaikat ympäristöineen Voimalapaikat VE 1 mustana ympyränä ja VE 2. sinisenä ympyränä. Numeroitu ovat tässä vain VE2 voimalat.. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kiinteät muinaisjäännökset violettina pisteenä.. Maanmittauslaitoksen maastokarttatasteri 1:50 000, 11/2022.

6. Kohdehakemisto

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm	status
Tervola					
1. Tervahaudankangas 1	19	Työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, maarakenteet / tervahauta, pirtti, kalakellari	uusi aika	3	U
2. Pikku Ruuhijärvi	21	Asuinpaikat / esihistoriallinen asuinpaikka	esihistoriallinen	4	U
3. Valkiavaara 1	22	Kivirakenteet / kivilatomus	ajoittamaton		U
4. Santalampi	23	Asuinpaikat / kämpän jäännös	uusin aika		KP
5. Vaaranalusjätkä	24	Asuinpaikat / kämpä	uusin aika		KP
6. Sihtuunajoki 1	25	Asuinpaikat, maarakenteet / kämpä, kellari	uusin aika	2	KP
7. Tervahaudankangas 2	26	Asuinpaikat / kämpän jäännös	uusin aika		KP
8. Känkkyräoja 1	27	Asuinpaikat, maarakenteet / kämpän jäännös, kellarit	uusin aika	4	KP
9. Känkkyräoja 2	28	Kulkuväylät / sillan jäännös	uusin aika		M
10. Sihtuunajoki 2	29	Asuinpaikat / kämpän paikka	uusin aika		M
11. Sihtuunajoki 3	31	Asuinpaikat / kämpän paikka	uusin aika		M
12. Tervahaudankangas 3	32	Asuinpaikat / kämpän paikka	uusin aika		M
13. Valkiavaara 2	33	Työ- ja valmistuspaikat / poroaitaus	uusin aika		M
Tornio					
14. Sorvasvaara Poroerotus	35	Asuinpaikat, asumuspainanteet	kivikausi		
15. Sorvasvaara Poroerotus 2	37	Työ- ja valmistuspaikat, poroerotuspaikka	uusin aika		KP

Taulukko. Status: U uusi muinaisjäännöskohde/löytöpaikka, MJ tunnettu muinaisjäännöskohde, KP muu kulttuuriperintökohde, M muu havainto

7. Kohdekuvaukset

1. Tervahaudankangas 1

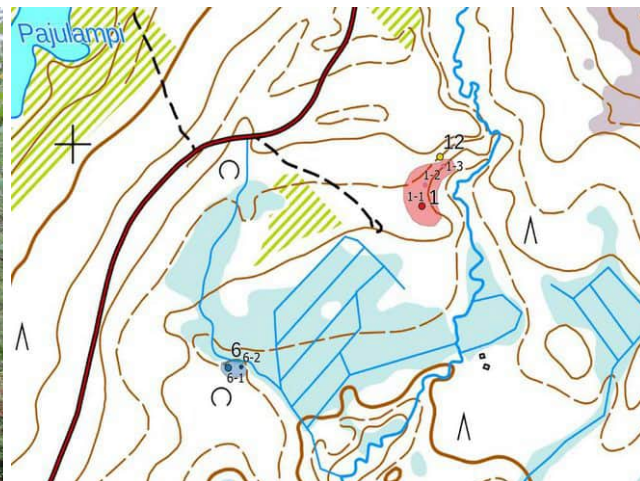
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	2631 07
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat, maarakenteet	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	1-1 P: 7347904 I: 393571 1-2 P: 7347937 I: 393576 1-3 P: 7347966 I: 393606
Tyyppin tarkenne	Tervahauta, pirtti, kalakellari	N2000	105 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Tervahaudankankaan eteläosassa, Sihtuunajoen läntisellä rantatörmällä pienen joenmutkan kohdalla sijaitsee kolmesta alakohteesta koostuva muinaisjäännösryhmä. Alakohde 1-1 on tervahauta, läpimitta n. 18 m, kuopan läpimitta n. 6 m; hauta on rakennettu joentörmän laelle, niin että sen halssi johtaa koilliseen, suoraan törmän halki alas kohti jokea; alakohde 1-2 on pirtin jäännös – siitä ovat säilyneet n. 8 m x 4 m maaperus-tukset, ml. rakenteen kahteen huoneeseen jakava väliseinä, joitakin perustuskiviä, joista tosin ainakin yksi on siirtynyt alkuperäiseltä paikaltaan, sekä joitakin hirsien tai muiden puurakenteiden jäänteitä perustuksen päällä; pirtin yli kulkevat jonkin kulkuneuvon jäljet, ja havaittu paikoiltaan siirtynyt perustuskivi on mahdollisesti siirtynyt samassa yhteydessä; pirti sijaitsee n. 20 m tervahaudasta pohjoiseen aivan rantatörmän laella; alakohde 1-3 on kalakellari, joka on kaivettu joentörmään n. 35 m pirtistä koilliseen; kellarin mitat ovat n. 3 m x 2,5 m, syvyys 2,5 m; itse kuopan lisäksi havaittavissa oli muutamia hirsirakenteiden jäänteitä; kohde 12 sijaitsee n. 15 m kellarista luoteeseen. Alue on maaperältään hiekaista lähinnä mäntyä kasvavaa kuivahkoa kangasta, aivan rantatörmällä kasvaa lisäksi, etenkin tervahaudan ja pirtin jäänteiden päällä, nuorta kuusta ja koivua.

Alakohde 1-1. Tervahauta.

Kohde 1 alakohteineen 1-1, 1-2 ja 1-3; kohde 6 alakohteineen 6-1 ja 6-2; sekä kohde 12. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Alakohde 1–1. Tervahaudan halssi.

Alakohde 1–2. Pirtin jäänös.

Alakohde 1–2. Pirtin jäänös; yksityiskohta: puurakenteiden jäänteitä.

Alakohde 1–3. Kalakellari.

Vaikutusten arvio: Hankkeella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

2. Pikku Ruuhijärvi

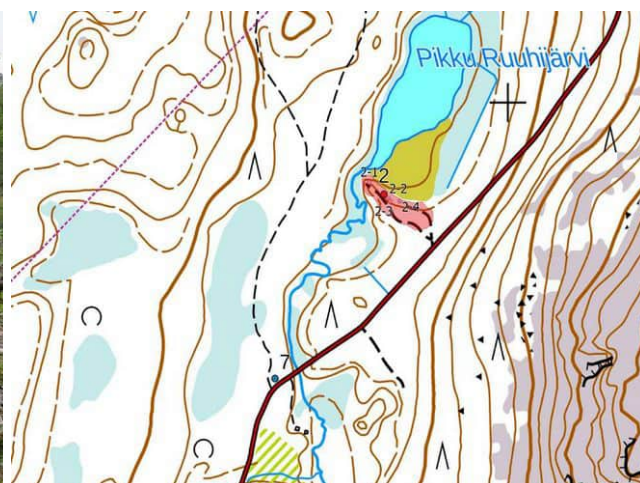
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	2631 08
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	2-1 P: 7348877 I: 393774 2-2 P: 7348853 I: 393804 2-3 P: 7348848 I: 393808 2-4 P: 7348848 I: 393823
Tyypin tarkenne		N2000	110 m
Ajoitus yleinen	Esihistoriallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne			
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, koekuopitus, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Pikku Ruuhijärven etelärannalla, järven kaakkoispuolisen neva-alueen ja Sihtuunajoen mutkan väliin työntyvällä niemimäisellä hiekkaharjanteella, jonka reunat järven ja joen rantatörmät muodostavat. Seututieltä 929 Valkolan talolle johtava Valkolantie kulkee vain muutamia kymmeniä metrejä asuinpaikka-alueen kaakkoisreunasta kaakkoon. Asuinpaikka kattaa lähes koko harjanteen laen, ollen leveydeltään n. 30 m ja ulottuen harjanteen kärjestä jopa 130 m kohti Valkiavaaran luoteisrinnettä. Alue on kokonaan avohakattua ja maanpinta on alueella monin kohdin rikkoutunut. Paikoista, joissa maanpinta oli rikkoutunut ja hiekka paljastunut aluskasvillisuuden alta tavattiin yleisesti kvartsi-iskoksia sekä kvartsiytimien kappaleita. Lisäksi neljästä tällaisesta kohdasta löytyi tulisijan jäänteinä palaneita kiviä – nämä ovat alakohteet 2-1, 2-2, 2-3 ja 2-4.

Kohde 2. Esihistoriallinen asuinpaikka; yleiskuva.

Kohde 2 alakohteineen 2-1, 2-2, 2-3 ja 2-4; sekä kohde 7. Violetti katkoviiva merkitsee hankealueen rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Alakohde 2-2. Tulisija.

Kohde 2. Yksityiskohtakuva: kvartsi-iskoksia.

Vaikutusten arvio: Hankkeella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

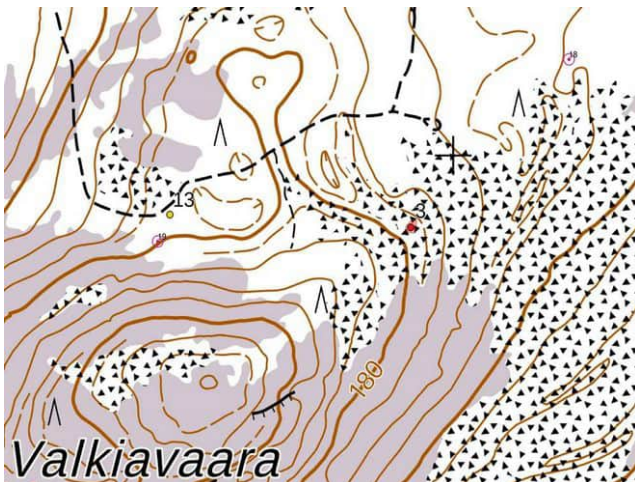
3. Valkiavaara 1

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	2631 08
Tyyppi	Kivirakenteet	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7348889 I: 394931
Tyypin tarkenne	Kivilatomus	N2000	178 m
Ajoitus yleinen	Ajoittamaton	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne			
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,

Kuvaus: Rakka-alueen yläosassa on noin 1 x 1 m mittainen ja 0,7 m korkea kivilatomus, jonka keskiosa on ladottu pystyssä olevista laakakivistä. Jäkäläkasvuston perusteella (kelttakarttajäkälä > 10 cm, kasvanut myös kivien kosketuspintojen yli), rakennelma on ainakin muutama vuosisata vanhaa.

Kohde 3. Kivilatomus

Kohteet 3 ja 13. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Vaikutusten arvio: Hankkeella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

4. Santalampi

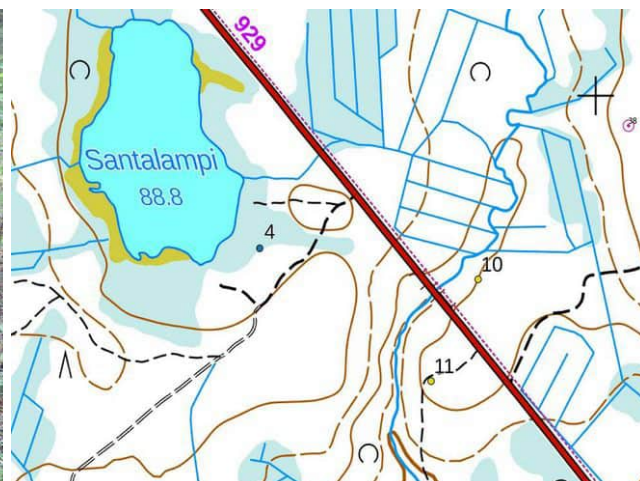
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	2631 07
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7345765 I: 393451
Tyypin tarkenne	Kämpän jäännös	N2000	90 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Santalammen kaakkoispuolella lampea reunustavan rämeen reunalla sijaitsevat kämpän betoniperustukset n. 7 m x 5 m. Ympäristön maasto on nuorta koivua ja kuusta kasvavaa soistuvaa tuoretta kangasta. Kämpä on merkitty vuoden 1965 peruskarttaan, mutta vuoden 1979 peruskartasta sitä ei enää löydy. Kohde sijaitsee varsinaisesta hankealueesta länteen, alueella, jolle on kuitenkin merkitty muutamia tuulivoimalapaikkoja.

Kohde 4. Kämpän perustuksen betonijalkoja.

Kohteet 4, 10 ja 11. Violetti katkoviiva merkitsee hankealueen rajaa – kohteet 4 ja 11 ovat sen ulkopuolella. Tällekin alueelle on kuitenkin suunnitteilla muutamia tuulivoimaloita. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Vaikutusten arvio: Hankkeella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

5. Vaaranalusjätkä

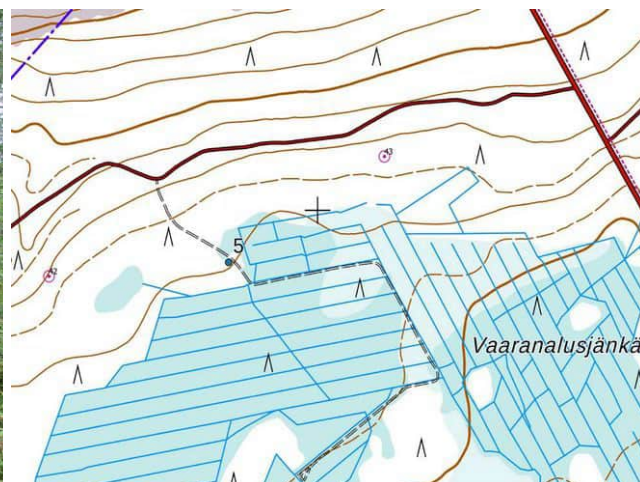
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133L
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	2631 07
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7346886 I: 391792
Tyypin tarkenne	Kämpä	N2000	107 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Vaaranalusjätkän pohjoisreunalla, n. 600 m Sorvasvaarasta eteläkaakkoon sijaitsee hirsistä rakennettu kämpä, n. 5 m x 3,5 m. Kämpän koillispuolitse kulkee Lumilehdontiestä alkava talvitie. Kämpän lähiympäristössä maasto on harvapuista, mutta pensaskerroksen kasvillisuudeltaan runsasta lehtomaista kangasta. Muutamia vanhoja kuusia ja lehtipuita kasvaa kämpän ympärillä. Kämpä on merkitty vuosien 1965 ja 1979 peruskarttoihin. Vuoden 1979 peruskartassa näkyvää ulkorakennusta ei pystytty maastosta enää havaitsemaan. Kohde sijaitsee varsinaisesta hankealueesta länteen, alueella, jolle on kuitenkin merkitty muutamia tuulivoimalapaikkoja.

Kohde 5. Kämpä.

Kohde 5. Violetti katkoviiva merkitsee hankealueen rajaa – kohde on sen ulkopuolella. Tällekin alueelle on kuitenkin suunnitteilla muutamia tuulivoimaloita, joista kartalla näkyvät kahden paikat. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Vaikutusten arvio: Hankkeella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

6. Sihtuunajoki 1

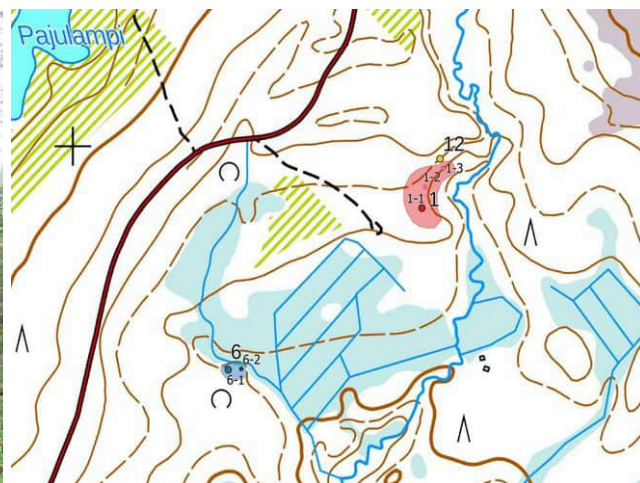
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	2631 07
Tyyppi	Asuinpaikat, maarakenteet	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	6-1 P: 7347655 I: 393255 6-2 P: 7347657 I: 393275
Tyypin tarkenne	Kämppä, kellari	N2000	102 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Runsaat 200 m Valkolantien itäpuolella ja n. 500 m Pajulammesta eteläkaakkoon, Sihtuunajokeen johtavan puron varrella sijaitsevat alakohde 6-1 lautaseinäinen kämppä, n. 6 m x 5 m, L-kirjaimen muotoinen, sekä alakohde 6-2 kellari, n. 3 m x 3 m, 1,5 m syvä. Vielä täysin seisova kämppä sijaitsee hieman puron rantatörmän yläpuolella, kun taas kellari, josta ovat kuopan lisäksi säilyneet seinien puurakenteet, on kaivettu puron törmään. Maasto puron varressa ja sen koillispuolella on mäntyä kasvavaa rämettä, puron lounaispuolella koivua, kuusta ja mäntyä kasvavaa soistuvaa tuoretta kangasta. Kämppä on merkitty vuoden 1965 peruskarttaan, ja vuoden 1979 peruskarttaan on merkitty kämpän lisäksi myös ulkorakennus osapuilleen havaitun kellarin sijaintiin.

Alakohde 6-1, kämppä.

Kohde 1 alakohteineen 1-1, 1-2 ja 1-3; kohde 6 alakohteineen 6-1 ja 6-2; sekä kohde 12. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Alakohde 6-2, kellari.

Vaikutusten arvio:

Hankkeella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

7. Tervahaudankangas 2

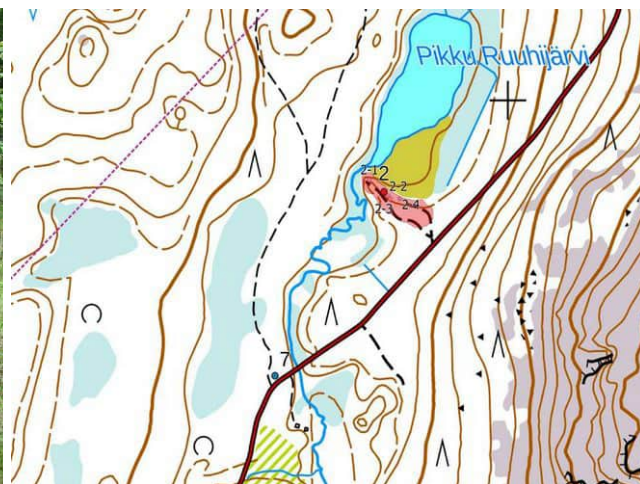
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	2631 07
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7348576 I: 393619
Tyypin tarkenne	Kämpän jäännös	N2000	112 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Tervahaudankanakaan pohjoisreunamalla, Valkolantien vieressä sen pohjoispuolella ja Sihtuunajoen länsipuolella, juuri ennen kuin Valkolantie ylittää joen. Kämpästä on jäljellä maa- ja kiviperustukset, pinta-alaltaan arviolta 6 m x 4 m, sekä sen purkamisen jäljiltä kasa tiiliä, metallinen lämmitysuuni tai kiuas, sekä muita irtaimia jäänteitä. Ympäröivä maasto on hiekkaista, kuusta ja koivua kasvavaa tuoretta kangasta.

Kohde 7. Kämpän jäännös.

Kohde 2 alakohteineen 2-1, 2-2, 2-3 ja 2-4; sekä kohde 7. Violetti katkoviiva merkitsee hankealueen rajaa. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Vaikutusten arvio: Hankkeella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

8. Känkkyräoja 1

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	2631 11
Tyyppi	Asuinpaikat, maarakenteet	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	8-1 P: 7349058 I: 397464 8-2 P: 7349062 I: 397473 8-3 P: 7349057 I: 397477 8-4 P: 7349053 I: 397479
Tyyppin tarkenne	Kämpän paikka, kellarit	N2000	105 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Neloskummun lounaispuolella, Känkkyräojan lounaisella rantatörmäalueella sijaitsevat kämpän paikka sekä kolmen kellarin jäännökset. Alakohde 8-1 on kämpän paikka n. 10 m päässä Känkkyräojasta – jäljellä on enää vain männynvesoja kasvavan avohakatun kuivahkon kankaan hiekkaiseen maaperään tasattu aukio, jolla kasvaa muutamia laajemmankin ympäristön muita puita vanhempia kuusia, sekä yksi metallinen tynnyri; alakohde 8-2 on kellarin jäännös vanhassa rantatörmässä, 3 m x 2,5 m, 1,5 m syvä – suuri osa seinien puurakenteista on vielä säilynyt; alakohde 8-3 on niin ikään vanhaan rantatörmään tehty kalakellari, 2,5 m x 1,5 m, 1,5 m syvä – sen mahdollisia rakenteita ei itse kellarikuoppaa ja muutamaa hirren jäännöstä lukuun ottamatta ole säilynyt; 8-4 on pieni kellari tai muu suorakaiteenmuotoinen kuoppa (1,5 x 1,5 m, 0,6 m syvä) vanhan rantatörmän päällä. Rantatörmä, jolla kellarit sijaitsevat, on maastoltaan koivua ja kuusta kasvavaa tuoretta kangasta; sen alapuolella Känkkyräojan nykyisellä rannalla on heinikkoista kosteata lehtoa. Kämpä on merkitty vuoden 1965 peruskarttaan, mutta vuoden 1979 peruskartassa ja tätä myöhemmissä kartoissa, myös nykyisessä peruskartassa, paikalle on merkitty enää asumaton rakennus – nykyisen peruskartan rakennusmerkinnän kohdalla sijaitsee kellari, alakohde 8-2.

Alakohde 8-1. Kämpän paikka.

Kohde 8 alakohteineen 8-1, 8-2, 8-3 ja 8-4; sekä kohde 9. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Alakohde 8-2. Kellari.

Alakohde 8-3. Kalakellari.

Vaikutusten arvio: Hankkeella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

9. Känkkyräoja 2

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Muu kohde	Vanha yleislehtijako	2631 11
Tyyppi	Kulkuväylät	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7348983 I: 397541
Tyyppin tarkenne	Sillan jäännös	N2000	105 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika		
Invtointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Neloskummun eteläpuolella talvitie kulkee Känkkyräojaan virtaavan pienemmän puron yli. Ylikulkuna on toiminut tukeista rakennettu kevyt silta. Osa sillan tukeista on vielä paikoillaan, suurempi osa on katkennut tai muuten sortunut puroon. Puro on hiekkapohjainen, ja lähimmän ympäristön maaperä on muutenkin hiekkaista; maasto on lehtokorpimaista heinikkoista ja mättäistä nuorta kuusimetsää ja lehtipuuvesakkoa.

Kohde 9. Sillan jäännös.

Kohde 8 alakohteineen 8-1, 8-2, 8-3 ja 8-4; sekä kohde 9. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Vaikutusten arvio: -

10. Sihtuunajoki 2

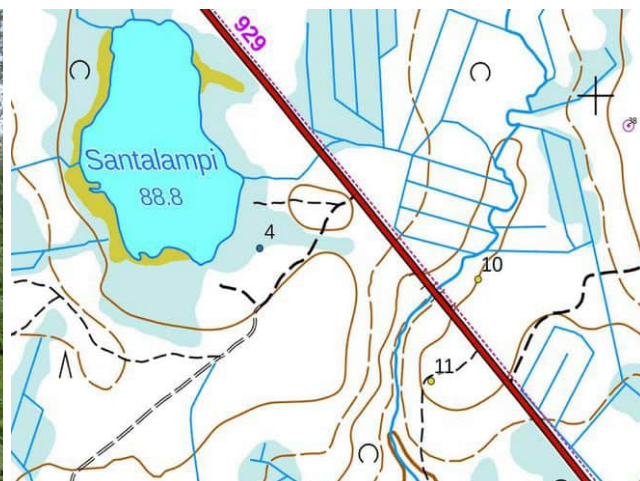
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Muu kohde	Vanha yleislehtijako	2631 07
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7345718 I: 393808
Tyyppin tarkenne	Kämpän paikka	N2000	95 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Sihtuunajoen itärannalla, n. 400 m Santalammesta itäkaakkoon. Paikalla olleesta kämpästä ei ole säilynyt näkyviä rakenteita, mutta sen aiemman sijainnin voi päätellä avoimesta, tasatusta paikasta maastossa; lisäksi sijainnista löytyivät rautaisen kiukaan tai lämmitysuunin jäännökset. Alueen lähiympäristö Sihtuunajoen varressa on koivua sekä pensaskerroksessa etenkin pihlajaa ja leppää kasvavaa lehtomaista kangasta. Kämpä on merkitty vuoden 1965 ja 1979 peruskarttoihin.

Kohde 10. Kämpän paikka.

Kohteet 4, 10 ja 11. Violetti katkoviiva merkitsee hankealueen rajaa – kohteet 4 ja 11 ovat sen ulkopuolella. Tällekin alueelle on kuitenkin suunnitteilla muutamia tuulivoimaloita. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Vaikutusten arvio: -

11. Sihtuunajoki 3

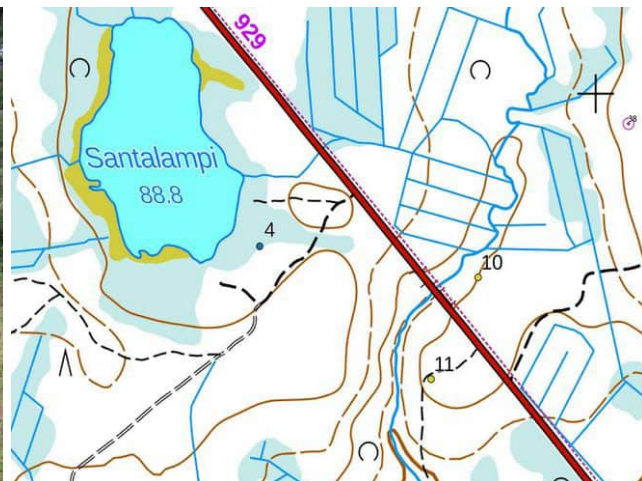
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Muu kohde	Vanha yleislehtijako	2631 07
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7345561 I: 393731
Tyypin tarkenne	Kämpän paikka	N2000	95 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Kämppä on merkitty vuoden 1965 peruskarttaan, mutta vuoden 1979 peruskartasta sitä ei enää löydy. Kohde sijaitsee varsinaisesta hankealueesta länteen, alueella, jolle on kuitenkin merkitty muutamia tuulivoimalapaikkoja.

Kohde 11. Kämpän paikka.

Kohteet 4, 10 ja 11. Violetti katkoviiva merkitsee hankealueen rajaa – kohteet 4 ja 11 ovat sen ulkopuolella. Tällekin alueelle on kuitenkin suunnitteilla muutamia tuulivoimaloita. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Vaikutusten arvio: -

12. Tervahaudankangas 3

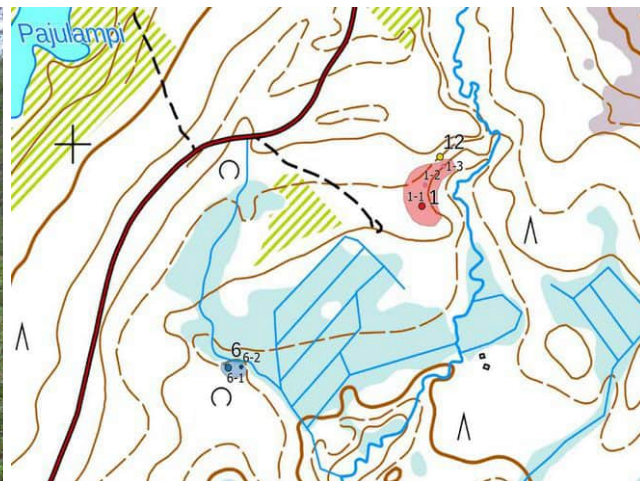
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Muu kohde	Vanha yleislehtijako	2631 07
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7347981 I: 393600
Tyypin tarkenne	Kämpän paikka	N2000	177 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika		110 m
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Tervahaudankankaan eteläosassa, Sihtuunajoen läntisen törmän päällä sijaitsee kämpän paikka. Kämpä on muuten purettu, mutta sen tulisijan betoniperustus on yhä paikoillaan. Paikan ympäristössä lojuu kämpän nurkkien hirsisalvoksien osia sekä yksittäisiä hirsiiä. Alueen maasto on melko varttunutta mäntyä kasvavaa kuivahkoa kangasta. Kämpää ei ole merkitty alueen vuosien 1965 tai 1979 peruskarttoihin. Kohteen 1 alakohte 1–3 sijaitsee vain n. 15 m kaakkoon kohteesta 12.

Kohde 12. Kämpän paikka ja sen purettuja rakenteita.

Kohde 1 alakohteineen 1–1, 1–2 ja 1–3; kohde 6 alakohteineen 6–1 ja 6–2; sekä kohde 12. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Vaikutusten arvio: -

13. Valkiavaara 2

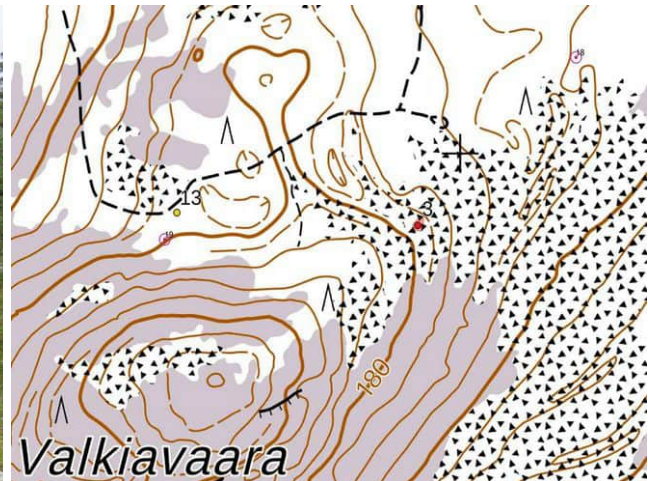
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Muu kohde	Vanha yleislehtijako	2631 08
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7348909 I: 394537
Tyypin tarkenne	Poroaitaus	N2000	
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusin aika		175 m
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus:

Valkiavaaran huipulta n. 250 m pohjoiseen, vaaran laelle nousevan ajopolun varrella sijaitsee pieni poroaitaus, jonka aita on osittain kerätty kasaan. Alueen maasto on osin peittynyttä kivikkoa, ja ympäristössä kasvaa harvakseltaan mäntyä ja koivua, nuorista hyvinkin vanhoihin. Aitauksesta ei ole merkintää alueen peruskartoissa vuosilta 1965, 1979 tai 1986/1987.

Kohde 13. Poroaitaus.

Kohteet 3 ja 13. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 8/2021.

Vaikutusten arvio: -

14. Sorvasvaara Poroerotus

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	2631 07
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7347076 I: 391013
Tyypin tarkenne		N2000	109 – 120 m
Ajoitus yleinen	Esihistoriallinen	Koordinaattiselite	Mj-rekisterin piste GPS-mittaus
Ajoitustarkenne			
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, koekuopitus, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset	Alakärppä & Ylimaunu tarkastus 1994		Aluerajaus Mj-rekisterin mukaan

Kuvaus:

Mj-rekisterin kuvaus :Asuinpaikka sijaitsee Varejoen itäpuolella, Sorvasvaaran etelärinteessä, Tervolasta Pakisvaaraan kulkevalta maantieltä n. 1,5 km lounaaseen. Sorvasvaaran etelärinteellä on noin 2 km pituinen muinaisen Ancylus-järven huuhtoma ja paljastama kivikko, joka jatkuu vaaran länsipään kautta pohjoisrinteeseen. Vaaran etelärinteessä on sora- ja hiekka-alueita, pohjoispuolella kalliota sekä lännessä ja idässä moreenia.

Poroerotuksen lounaispuolella, vaaran etelärinteessä kulkevan metsätien varrella on havaittu kvartsi-iskoksia. Tien eteläpuolella on kolme vallien ympäröimää kuoppaa, halkaisijaltaan 3-6 m. Ne ovat noin 20 m etäisyydellä toisistaan. Kaikissa kuopissa havaittiin kairaamaila huuhtoutumiskerros. Keskimmäisen kuopan keskustaan tehtiin koepisto, jossa havaittiin normaali podsolimaannos: huuhtoutumiskerros ja sen alapuolella rikastumiskerros. Rikastumiskerroksessa havaittiin noin 40 cm syvyydessä pieniä hiilen kappaleita. Kaivaminen lopetettiin hiilien havaitsemisen jälkeen. Kuopat tulkittiin mahdollisiksi asuinpaikkakuopiksi.

Noin 300 m poroerotuksesta länteen on lisäksi tienmutkassa havaittu kvartsi-iskos sekä pienehkö kuoppa noin 10 m tien pohjoispuolella.

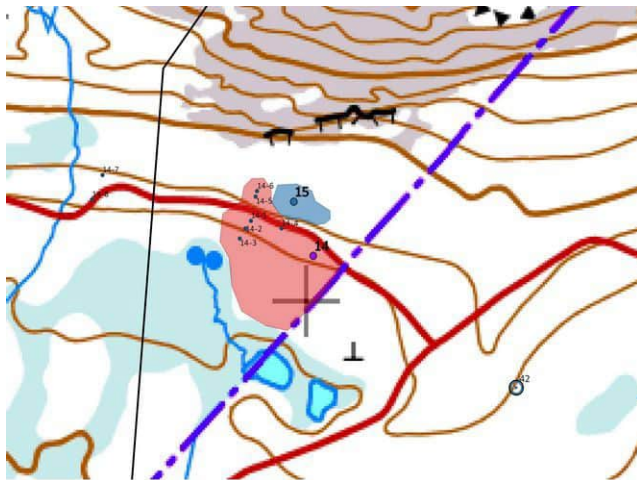
Inventointi 2022: Alueella kartoitettiin neljä painannetta (mitat 4-6 m x 3 -4,5 m) sekä 2 pienempää kuoppaa (halkaisija 1,5 – 2,5 m) sekä kaksi pientä kuoppa noin hankealueen rajasta noin 200 m länteen (tunnus ? 23952). Tien leikkauksessa ei havaittu löytöjä. Painanteet ovat ilmeisesti asumuksen pohjia.

Alakohteiden koordinaatit

koodi	tyyppi	x	y
14-1	asumuspainanne 390902	7347134	
14-2	asumuspainanne 390892	7347121	
14-3	asumuspainanne 390882	7347105	
14-4	asumuspainanne?	390956	7347122
14-5	maakuoppa	390910	7347175
14-6	maakuoppa	390913	7347184
14-7	maakuoppa	390639	7347211

Kohde 14, asuinpaikka; yleiskuva länteen.

Kohde 2§4 alakohteineen 14-1 – 14,7 aluerajaus vaaleanpunaisena sekä kohde 15, aluerajaus vaaleansininen. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 11/2022.

Alakohde 14-3 asumuspainanne

Alakohde 14-4 asumuspainanne

Vaikutusten arvio: Hankkeella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

1. Sorvasvaara Poroerotus 2

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	T4133R
Laji	Muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	2631 07
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7347166 I: 390978
Tyypin tarkenne	Poroerotuspaikat	N2000	115 – 120 m
Ajoitus yleinen	Uusin aika / moderni	Koordinaattiselite	Mj-rekisterin piste GPS-mittaus
Ajoitustarkenne			
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus,
Aiemmat tutkimukset	Alakärppä & Ylimaunu tarkastus 1994		

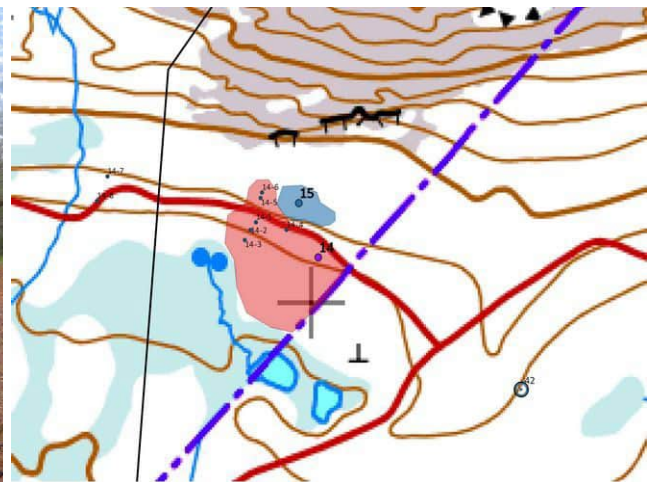
Kuvaus:

Paikalla on poroerotuspaikka, havaittavissa on lahoneen lauta-aidan ympäröimä erotusalue ja konttori sekä lyhyt johdinaita. Rakenteet ovat merkitty vuoden 1979 peruskartalle johdinaita on myöhemmin jatkettu rautalanka-aidalla.

Puuston perusteella paikalla olisi ollut 1970-lukua vanhempi erotuspaikka.

Kohde 15, erotusalue länteen.

Kohde 2§4 alakohteineen 14–1 – 14,7 aluerajaus vaaleanpunaisena sekä kohde 15, aluerajaus vaaleansininen. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 11/2022.

Kohde 15, konttorin jätteet lounaaseen.

Vaikutusten arvio: Hankkeella ei olisi vaikutusta kohteeseen.

8. Aineistoluettelo

Digitaalinen aineisto:

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto, Tervola ja Tornio, pitäjänkartat,
<http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?>

Geologian tutkimuskeskus, <http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Vanha kartta, <https://expo.oscapps.jyu.fi/s/vanhakartta/page/etusivu>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu, <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos, <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön palveluikkuna, muinaisjäännösrekisteri ja kulttuuriympäristön tutkimusraportit arkeologia, Tervola ja Tornio
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>